

ПЛЕКАЄМО ПАТРІОТІВ УКРАЇНИ

Виховувати свідомого українця,
який любить Батьківщину,
дотримується звичаїв свого народу,
треба змалку.

Саме тому редакція часопису
«Розкажіть онуку» пропонує своїм читачам
нову тематичну збірку-вкладку
«Плекаємо патріотів України».

Вона, на наш погляд,
допоможе молодшим школярам
з допомогою вчителя
відчути себе невід'ємною частиною
того безмежного простору,
що гордо зветься
Україна.

ДЕРЖАВНІ СИМВОЛИ

❁ Літературна скарбничка

Легенда

Колись давно жила жінка, яку звали Україна. І було у неї три сини. Зростали вони чесними, сміливими, дуже любили свою матусю, готові були віддати за неї своє життя. Попідросли і вирішили піти в світ прославляти свою матір. Вирушив у дорогу найстарший син. Мати на згадку подарувала йому золоту корону з трьома промінцями. Пішов син між люди. І за трипроменею корону, яка зігрівала людей, вела вперед та показувала шлях до кращого життя, дали першому синові ім'я Тризуб. Настала черга середнього сина. Йому мати в дорогу подарувала жовто-блакитний одяг. Своїми звитяжними справами він прославив матір. Назвали середнього сина Прапором. А там, де був наймолодший син, завжди лунала дзвінко-голоса пісня. Адже мама подарувала йому соловейків голос. І він отримав за чудовий спів ім'я – Гімн. Відтоді завжди поруч три брати – Тризуб, Прапор і Гімн – прославляють неньку. І там, де вони проходять, лунає урочиста пісня.

ІСТОРИЯ ГЕРБА ТА ПРАПОРА

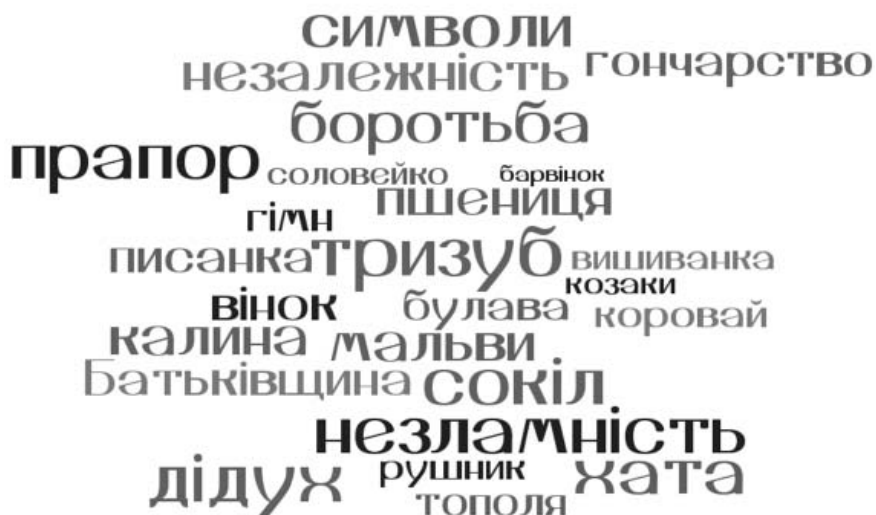
✿ Завдання для розумників

- Поєднати букви за зразком (*стрілочками*) і дізнатися зашифроване поняття.

Й	З	О	Ш	И	Т	Д	Е	Н	Ь
Н	Д	Е	Р	Ж	А	В	Н	І	В
А	Х	Ь	П	О	Л	І	С	С	Я
С	У	П	Г	О	Р	И	Л	А	З
Н	П	І	С	Т	М	И	Р	Ю	А
А	Д	О	Щ	В	А	Р	Е	Н	Н
Г	З	Д	О	Р	О	В	Я	Ф	К
А	Г	Л	О	Б	У	С	К	А	А
С	И	Р	О	В	А	Р	Н	Я	Р
И	Ч	У	К	Р	А	Ї	Н	И	О

	→	→	→	→	→	→	→	→	
							↙		
						↙			
					↙				
				↙					
			↙						
		↙							
	↙								
		→	→	→	→	→	→	→	

- Серед поданих слів знайти державні символи, пояснити свій вибір.

❁ Відчуй смак рідної мови

Гра «Утвори слово». Створити нові слова з частин інших слів.

1. Взяти перший склад слова «правило»; взяти перший склад слова «портал».

(Відповідь: Пра+пор = прапор)

2. Взяти перший склад слова «гієна»; взяти першу літеру слова «мрія»; взяти останню літеру слова «сон».

(Відповідь: Гі+м+н = гімн)

3. Взяти перший склад слова «герой»; взяти останні літерив слова «пагорб».

(Відповідь: Ге+рб = герб)

❁ Відчуй смак рідної мови

Гра «Відтвори речення». Записати зміст речення, вставляючи замість крапок пропущені слова.

- Державний ... — знак, ... або ... , які ... якісь важливі ... певної держави.

Довідка: ознаки, зображення, символ, мелодія, відображають.

(Відповідь: Державний символ — знак, зображення або мелодія, які відображають якісь важливі ознаки певної держави)

- В основі ... символики лежать ... , культура ... історія ... держави.

Довідка: традиції, державної, та, нашої.

(Відповідь: В основі державної символики лежать традиції, культура та історія нашої держави)

Гра «Склади речення зі слів». Учні отримують картки зі словами, з яких треба скласти прислів'я.

підіймають	Де	Україну
величають	там	прапор

(Відповідь: Де прапор підіймають, там Україну величають)

тримай	співай	грудях
на	руку	Гімн

(Відповідь: Гімн співай, руку на грудях тримай)

дорожи	служи	Гербом
	Україні	

(Відповідь: Гербом дорожи, Україні служи)

❁ У світі чисел

Розв'яжіть задачі.

- Назва «Україна» вперше зустрічається в Київському літописі (за *Іпатіївським списком*) під 1187 роком. Скільки років пройшло від першої літописної згадки назви «Україна»? (*Відповідь: на 2018 рік — 831 рік*)
- Державний прапор — один із національних символів України. Він складається із двох рівновеликих прямокутників блакитного і жовтого кольорів. Відношення ширини до довжини 2:3. Яким буде периметр прапора, якщо ширина — 50 м, а довжина — 75м? (*Відповідь: 250 м*)
- На пошиття 6 прапорів пішло 48 м тканини. Скільки потрібно тканини, щоб пошити 4 прапора? (*Відповідь: 32 метри*)
- Дівчинка вишиває назву гімну України. Скільки днів вона витратить на цей процес, якщо одну літеру вишиває протягом дня. (*Відповідь: 17 днів*)
- Учні 6-го класу на пошиття прапора витратили 100 м тканини. А учні 8-го — 150 м. Який клас витратив більше тканини і на скільки? (*Відповідь: учні 8-го класу на 50 м*)

❁ Природа навколо нас

«Я — спостерігач». Пропонуємо знайти державні символи у тих речах, які нас оточують (*наприклад, природа — небо і сонце, море і пісок, форма дерева схожа на тризуб*).

❁ Оселя талановитих

Пропонуємо зробити поробку «Державні символи України» з підручних матеріалів (*наприклад, викласти на парті тризуб із підручників і зошитів чи назву гімну за допомогою скріпок або олівців і ручок*).

❁ Ігри та забави

Фізкультхвилинка.

- Ми мандруєм, ми мандруєм,
Україною крокуєм.
Ось побачили Карпати.
Як вершину нам дістати?
Заглянемо в озерця,
не торкнутися нам дна!
Так ми довго-довго йшли
І до школи знов прийшли.
- Україна — *(діти розводять руки по сторонах)*
рідний край. *(піднімають руки догори)*
Поле, річка, *(повороти тулуба з розведеними по*
сторонах руками)
синій гай. *(присідають)*
Любо стежкою іти, *(ходьба)*
Тут живемо я і ти! *(за руки)*

Гра «Склади символи»

Розділити дітей на дві команди, кожній з яких дати конверт. У ньому лежать зображення герба та прапора України, розділені на частини. Командам пропонується зібрати картинки на швидкість.

Вправа «Поп-корн»

Учитель читає учням слова. Якщо слово складається з 1–2 складів, учні сидять, якщо з 3–4 – підстрибують.

Народ, Батьківщина, мова, Україна, герб, родина, прапор, Конституція, тризуб.

ПРАПОР ДЕРЖАВНИЙ – ЦЕ ГОРДИСТЬ І СИЛА

❁ Завдання для розумників

Розгадати.

(Відповідь: Прапор)

Синє небо, жовте жито –
цю святиню знають діти.

(Прапор)

❁ Літературна скарбничка

Вивчити вірш до свята.

Прапор

Прапор – це державний символ,
він є в кожній державі;
це для всіх – ознака сили,
це для всіх – ознака слави.

Синьо-жовтий прапор маєм:
синє – небо, жовте – жито;
прапор свій оберігаєм,
він – святиня, знають діти.

Прапор свій здіймаєм гордо,
ми з ним дужі і єдині,
Ми навіки є народом,
українським, в Україні.

Н. Поклад

Наш прапор

Крилатий вітер розвіває стяг —
Блакить із золотом на нім переплелися,
Наш прапор майорить неначе птах:
Народ не вмер й нікому не скорився!

Ми пишемо історію землі,
Своєї незалежної країни,
Ми — громадяни, хай іще малі.
Держава наша — вільна Україна.

З часів далеких відгомін іде
Про прадідів, відвагу, мужність, славу.
Наш прапор житнім золотом цвіте;
Він — символ незалежної держави.

Знамення сяє сонцем золотим,
Небесною виблискує блакиттю...
З ним здобували все, що є святим;
І нас із ним нікому не скорити.

С. Коробова

Синій, як море, як день, золотий —
З неба і сонця наш прапор ясний.
Рідний свій прапор високо несім!
Хай він, уславлений, квітне усім!
Гляньте, на ньому волошки цвітуть.
Гляньте, жита в ньому золото ллють.
З жита, з волошок наш прапор ясний.
З неба і сонця, як день весняний.

Олександр Олесь

❁ У світі чисел

Розв'язати приклади та розфарбувати смуги прапорів, вибираючи колір за результатами обчислень.

Чорний – 0,

білий – 1,

синій – 2,

жовтий – 3,

зелений – 5,

червоний – 7

Порахувати зі скількох смуг складаються прапори? Знайти прапор України.

Чи знаєте ви, яким країнам належать інші прапори?

$7-6=$
$3+2=$
$2+4+1=$

$10-3=$
$0+1=$
$6-4=$

$5+2=$
$10-5=$

$9-8=$
$3+4=$

$9-9=$
$6+1=$
$1+1+1=$

$2+0=$
$6-3=$

(Відповіді: Нідерланди, Польща, Болгарія, Білорусія, Німеччина, Україна)

❁ Відчуй смак рідної мови

Відновити текст, замінивши малюнки словами.

Український прапор

Марійка сиділа й малювала. Спочатку взяла блакитний .

— Хай небо буде погідне, ясне! — сказала вона й намалювала небо.

— У небі хай сяє , — сказала вона і взяла жовтий .

Намалювала , і небо .

А внизу поле, , та .

— Розвеселімо його! — мовили жовта і блакитна .

 і злинули додолу: одна блакитним , друга — ясним проміннячком.

У землі . Пробудилася та й каже:

— Як мені хороше! Мене напоїв , зігріло . Буду я проростати.

І над землею піднявся зелений . І другий піднявся, і третій, і тисяча тисяч веселих зелених !

— Тепер же я знаю, — засміялася , — де жовте і блакитне удвох, там настає весна! Бо разом вони дають зелену .

Відклала   і замилувалася. Гарна жовта барва з блакитною! Як з небом. Як волошка з . Як наш .

Зірка Мензатюк

❁ **Для допитливих і кмітливих**

Цікаві факти про прапор України.

- Вперше поєднання синього і жовтого з'явилося на гербі Львова: Данило Галицький подарував місту, заснованому у 1256 році, герб із зображенням золотого лева на блакитному тлі.
- Спочатку синьо-жовті прапори були трикутної форми.
- Перший Президент України Михайло Грушевський затвердив поєднання жовтого та блакитного кольорів як офіційний прапор країни. Цікаво, що тоді жовтий колір розташовувався зверху, а синій – знизу.
- Жовтий і блакитний кольори на своїх прапорах, крім України, мають такі країни: Швеція, Казахстан, Палау.
- У 2016 році з нагоди 25 річниці Незалежності України представники Книги рекордів Гіннеса у Національному музеї народної архітектури та побуту України в Пироговому (*Київ*) зафіксували світовий рекорд – найбільший у світі килим із квітів у кольорах Державного прапору України. Це 13 тисяч 57 м² квіткового килиму. (*Площа 2,5 шкільних стадіонів*)
- З початку Революції Гідності, а згодом і війни на Донбасі, Державний прапор України став символом боротьби за самостійність та незалежність України, свободи її громадян та права людини.

❁ **Оселя талановитих**

Розділити клас на дві групи. Кожній групі дати аркуш паперу з написаним на ньому кольором (*синій та жовтий*). За певний проміжок часу (*3–5 хв.*) учні мають знайти в класі всі предмети зазначеного кольору, а потім із них сформуванати прапор України.

❁ *Гортаючи сторінки історії*

Офіційним стягом нашої держави є жовто-синє полотно, однак за його столітню історію він змінювався не раз.

За часів Київської Русі прапори, здебільшого, були червоного кольору, адже його легко можна було помітити під час бою. Однак в той же період князь Володимир Великий (*Хреститель*) мав власний прапор — золотий тризуб на синьому фоні. Саме цей стяг і міг слугувати основою для теперішнього синьо-жовтого прапора.

У запорозьких козаків були різні прапори, в тому числі яскраво-малинового та червоного кольорів. До прикладу, в Богдана Хмельницького був малиновий стяг із традиційними символами — зірками та срібним хрестом над місяцем. Однак багато козаків використовували все ж сині стяги із золотими символами на них.

За часів Гетьманщини в українців знову з'являються прапори синьо-жовтого забарвлення із різноманітними символами на них.

Вперше, звичний для нас двоколірний прапор, з'явився у 1848 році, коли жителі Галичини під час революційних подій використали синьо-жовтий прапор як національний. Вони також визначили національний герб — золотий лев на синьому фоні.

Було також кілька інших ідей для прапора, наприклад, жовті зірки на синьому фоні та велика буква «У» на такому ж полотні.

У ніч проголошення Незалежності, 24 серпня 1991 року, прапор України урочисто внесли до Верховної Ради України. Цей прапор, як реліквія, зберігається під склом у музеї Ради.

❁ Пісня – душа народу

Наш прапор

Слова О. Олесь

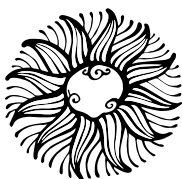
Музика В. Лепешка

Повільно. Зрочисто.

Синій, як море, як день золотий - з неба і сонця наш прапор ясний

Рідний свій прапор високо несім! Хай він, у славлений, квітне усім!

21.09.02

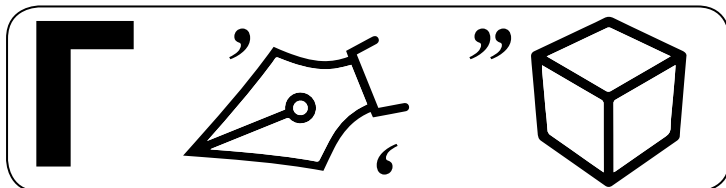

Синій, як море, як день, золотий —
 З неба і сонця наш прапор ясний.
 Рідний наш прапор високо несім!
 Хай він, у славлений, квітне усім!
 Гляньте, на ньому волошки цвітуть,
 Гляньте, жита в ньому золото лють.
 З жита й волошок наш прапор ясний.
 З неба і сонця, як день весняний.

ЗОЛОТИЙ ТРИЗУБ НА БЛАКИТНОМУ ТЛІ

❁ Завдання для розумників

Розгадати.

(Відповідь: Герб)

Знак держави головний —
всяк його повинен знати.
Воля, слава, сила в нім. —
То ж попробуй відгадати.

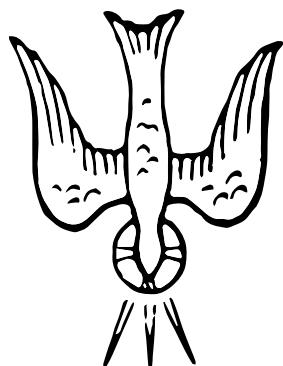
(Герб)

❁ Літературна скарбничка

Вивчити вірш до свята.

Тризуб

Наш герб — тризуб. У ньому сила
Отця Небесного і Сина.
Уважно придивись до нього —
На Духа схожий він Святого,
Що голубом злетів з небес
І у людських серцях воскрес.
Тризуб немов сім'я єдина,
Де тато, мама і дитина
Живуть у мирі та любові
В Україні вольній, новій.

❁ Відчуй смак рідної мови

Вправа «Я – письменник»

Описати малюнок, зазначивши, що вам відомо про Герб України. Які елементи, крім тризуба, і чому, на вашу думку, містяться на даному зображенні?

❁ Для допитливих і кмітливих

Значення тризуба

Існує понад 40 версій, які пояснюють значення герба України – тризуба. Найбільш поширені серед них такі:

- У тризубі зашифроване слово «Воля».
- Тризуб містить число три, що у багатьох віруваннях вважається магічним.
- Тризуб — це літера «Ш», яка раніше означала цифру 3.
- Тризуб — це відображення сокола, який летить з висоти донизу, вісника небесної справедливості.
- У слов'янській руніці є символ, схожий на дерево з трьома гілками, що позначав Білобога, а перевернутий — Чорнобога.
- У тризубі схована емблема, пов'язана з конкретним предметом людської життєдіяльності: якорем, сокирою, рибальським знаряддям, луком зі стрілою, колоском тощо.
- Символ є відтворенням форм верхньої частини скіпетра візантійських монархів, скіпетра скіфських царів, зображення корони.

❁ **Відчуй смак рідної мови**

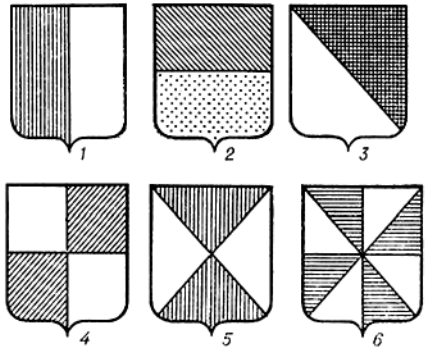
Герб

До витоків слова.

В українську мову слово перейшло від польського *herb*, а в польську – від німецького *Erbe*, що означає «спадщина».

Словосполучення.

Державний,
національний,
стародавній,
княжий,
родинний,
військовий,
козацький... герб.
Герб міста.
Напис на гербі.
Зображення герба.
Щит з гербом.

Речення, тексти.

22 березня 1918 року Центральна рада затвердила свій великий і малий герби. Вони мали форму тризуба. Потім тризуб став гербом західноукраїнських земель.

Усі землі, що входили до складу України, мають свої осібні герби. На них зображені ті символи, які найбільше шанували у кожній місцевості.

Національним гербом України є золотий тризуб на блакитному фоні. Його запровадив київський князь Володимир. Народне розшифрування нашого герба означає «воля».

❁ **Гортаючи сторінки історії**

Знаки, схожі на сучасні герби, зародилися ще в давнину. Тоді наділяли божественними силами певних звірів або предмети — так звані тотеми. Пізніше, із появою держав, ці символи карбувалися на монетах, зображувалися на щитах воїнів, на військових знаменах тощо.

У середні віки герби набули сучасного вигляду, були встановлені правила їх створення та описання. Виникла навіть окрема наука — геральдика.

❁ **Для допитливих і кмітливих**

Галицький лев

Лев — один із найстаріших елементів гербових символів. Він розміщений на гербах багатьох сучасних держав: Чехії, Бельгії, Нідерландів, Великої Британії, Швеції, Болгарії тощо. Уперше він з'явився як символ Галичини на печатці галицько-волинських князів Андрія та Лева II (*князювали в 1308-1323 рр.*). Кольори лева та тла — золотий і блакитний — збігаються з кольорами українського прапора.

Призначення герба

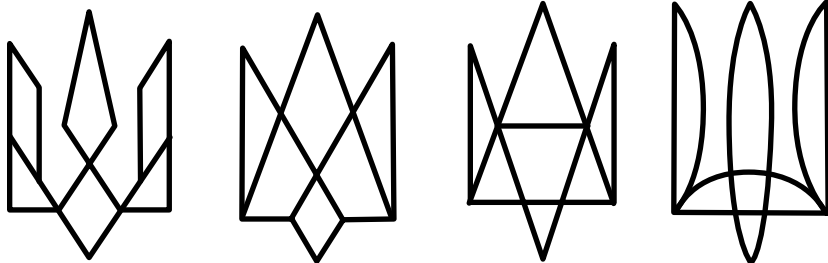
Герб використовується у багатьох сферах життя. Його карбують на монетах та зображують на банкнотах держави, засвідчуючи їхнє походження. Побачити герб усередині країни можна на будівлях державних установ, а за її межами — на посольствах, консульствах.

Зображення герба на паспорті посвідчує громадянство його власника. Герб зображується й на печатках державних підприємств, установ та організацій.

Побачити герб можна і на різних елементах військової уніформи: кокардах, шевронах тощо.

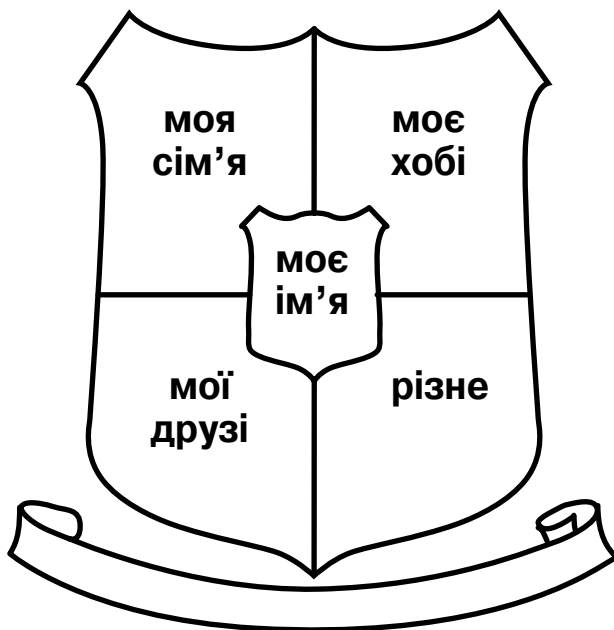
❁ У світі чисел

З яких геометричних фігур утворений тризуб?
Порахувати їх.

❁ Оселя талановитих

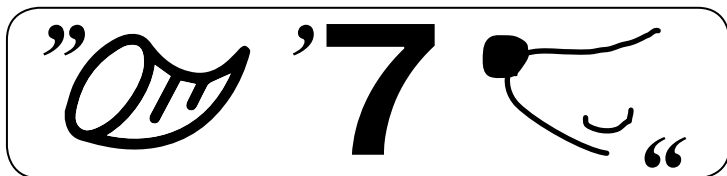
Зробити особистий герб.

ГІМНУ ВРОЧИСТОГО ЗВУКИ ЛУНАЮТЬ

❁ Завдання для розумників

Розгадати.

(Відповідь: Гімн)

Коли звучить він – всі встають,
до серця руку прикладають,
і вголос, й подумки співають,
і Україну прославляють.

(Гімн)

❁ Літературна скарбничка

Вивчити вірш до свята.

Державний Гімн

Слова палкі, мелодія врочиста, –
Державний Гімн ми знаємо усі.
Для кожного села, містечка, міста –
Це клич один з мільйонів голосів.
Це наша клятва, заповідь священна,
Хай чують друзі й вороги,
Що Україна вічна, незнищенна,
Від неї лине світло навкруги.

Н. Поклад

❁ У світі чисел

• **Графічний диктант** (учні відповідно до інструкції малюють 4 літери, утворюють слово «Гімн»)

1. Вниз 5 кл., вправо 1 кл., вгору 4 кл., вправо 2 кл., вниз 1 кл., вправо 1 кл., вгору 2 кл., вліво 4 кл.
2. Вниз 5 кл., вправо 1 кл., вгору 5 кл., вліво 1 кл.
3. Вниз 5 кл., вправо 1 кл., вгору 3 кл., вправо 1 кл., вниз 3 кл., вправо 1 кл., вгору 3 кл., вправо 1 кл., вниз 3 кл., вправо 1 кл., вгору 5 кл., вліво 1 кл., вниз 1 кл., вліво 1 кл., вниз 1 кл., вліво 1 кл., вгору 1 кл., вліво 1 кл., вгору 1 кл., вліво 1 кл.
4. Вниз 5 кл., вправо 1 кл., вгору 2 кл., вправо 2 кл., вниз 2 кл., вправо 1 кл., вгору 5 кл., вліво 1 кл., вниз 2 кл., вліво 2 кл., вгору 2 кл., вліво 1 кл.

• **«Шифрувальник»**. Обчислити математичні вирази та записати результати цих обчислень. Поряд із числом-відповіддю записати букву, яка відповідає цьому результату.

$100-20=$			$55+4=$			$10+58=$		
$36+30=$			$49-19=$			$34+25=$		
$79-3=$			$20+27=$			$70-25=$		
$85+15=$			$54-40=$			$15-7=$		
$61-10=$			$49+40=$			$20+15=$		
$71+19=$			$98-70=$			$83-43=$		
$20-1=$			$15+16=$			$40+11=$		
$20+25=$			$80-10=$			$50+29=$		
$10+84=$			$20-7=$					

Г	О	М	Я	П	А	В	І	Б	С	А	Л	К
80	19	76	14	51	31	45	66	28	45	59	47	68
Щ	Т	Є	И	В	У	Н	Ь	Л	Р	І	Н	.
8	70	89	35	30	51	40	13	94	90	59	100	79

❁ **Відчуй смак рідної мови**

Відновити текст, замінивши малюнки словами.

Гімн України

Ще не вмерли і слава, і воля,
Ще нам, молодії, доля.
Згинуть наші , як на ,
Запануєм і ми, , у своїй сторонці.

Приспів:

Душу, тіло ми положим за нашу свободу.
І покажем, що ми, , козацького роду.
Станем, , в кровавий від Сяну до Дону,
В ріднім краю панувати не дамо нікому;
Чорне ще , дід Дніпро зрадіє,
Ще у нашій доленька наспіє.
А завзяття, праця щира свого ще докаже,
Ще ся волі в піснь розляже,
За відоб'ється, згомонить степами,
 слава стане поміж народами.

❁ Для допитливих і кмітливих

Цікавинки про гімн

- Створення українського гімну бере початок з осені 1862 року, коли Павло Чубинський написав вірш «Ще не вмерла Україна». Вперше його опублікували в журналі «Мета» у 1864 році. Отець Михайло (*Вербицький*) був настільки враженим, що до слів написав музику.
- Хоча протягом національно-визвольних змагань УНР пісня «Ще не вмерла Україна» звучала як гімн, однак офіційне затвердження вона одержала лише 15 березня 1939 р. як гімн Карпатської України.
- Автором радянського гімну для УРСР (*1949 – 1991 рр.*), став Павло Тичина. Його вірш «Живи, Україно, прекрасна і сильна» був покладений на музику Антона Лебединця.
- Молитву за Україну «Боже великий, єдиний, нам Україну храни», створену в 1885 році на музику Миколи Лисенка та слова Олександра Кониського, часто називають духовним (*або церковним*) гімном України.
- У 2005 році введено в обіг ювілейну монету номіналом 10 грн «Державний гімн України», присвячену державному символу та випущену на відзначення 140-ї річниці його першого публічного виконання. Монета належить до серії «Відродження української державності».
- У Новорічну ніч 1 січня 2014 року близько 500 тисяч українців, які перебували у цей час на Майдані Незалежності в Києві, заспівали гімн України і таким чином встановили новий світовий рекорд. Під час масового виконання гімну України усі присутні на Євромайдані запалили ліхтарики та підняли їх догори.

❁ Відчуй смак рідної мови

Гімн

До витоків слова.

У грецькій мові це слово означає похвальну пісню.

Словосполучення.

Державний, козацький, шкільний, студентський, олімпійський, релігійний, український гімн. Виконання, слухання, вивчення, спів... гімну. Повага до гімну. Автор гімну. Гімн звучить, лунає, виконується, вивчається.

Речення, тексти.

Національним гімном України стала пісня «Ще не вмерла Україна». Текст до неї написав український поет Петро Платонович Чубинський. Музику до пісні склав композитор, священник Михайло Вербицький.

Закінчилися змагання фігуристів. На золотій сходинці щасливо плаче Оксана Баюл. А під склепінням залу на честь української Білосніжки вперше в історії Олімпіад лунає український гімн.

Державний гімн України – національний гімн на музику М. Вербицького.

ПІДСУМУЄМО

❁ Літературна скарбничка

Вивчити вірш до свята.

Знамено

Крізь життя пронесу диво синіх небес,
Смак жовтявих снопів і хлібів життедайних,
Стяг моєї землі з попелища воскрес,
У людських молитвах і у дзвонах пасхальних.
Я пройду крізь віки всіх історій ряди:
Рідний Край, рідний герб та знамено.
З ним до бою ішли наші браття й діди —
Ти мій скарб, ти вся пам'ять для мене.
Майориш на весь світ, залишаючи квіт,
Неба тиха блакить, там, де хліба окраєць.
На тобі напишу свій, людський заповіт —
Для народу мого найсвятіший обранець.

Леся Утриско

❁ Відчуй смак рідної мови

Гра «Відтвори речення». Записати зміст речення, вставляючи замість крапок пропущені слова.

- Історія державних ... стала невід'ємною частиною історії нашої ... . Вони були не просто ... урядом та затверджені ... країни, ні — вони були вистраждані ... поколіннями наших співвітчизників, які ... за святе право людини — пишатися ... народом, своєю мовою, своєю ... .

Довідка: Батьківщини, обрані, символів, боролись, парламентом, багатьма, своїм, культурою.

(Відповідь: Історія державних символів стала невід'ємною частиною історії нашої Батьківщини. Вони були не просто обрані урядом та затверджені парламентом країни, ні — вони були вистраждані багатьма поколіннями наших співвітчизників, які боролись за святе право людини — пишатися своїм народом, своєю мовою, своєю культурою).

❁ **Для допитливих та кмітливих**

Державні символи Президента України

Указом Президента від 29 листопада 1999 року, було затверджено офіційні символи глави держави:

*Прапор (штандарт) Президента України,
Знак Президента України,
Гербова печатка Президента України,
Булава Президента України.*

Прапор (штандарт) Президента України

Прапор (штандарт) Президента України — це синє квадратне полотнище із зображенням у центрі золотого Знака Княжої Держави Володимира Великого (*малого Державного Герба України*). Полотнище обрамлене золотою лиштвою і прикрашене золотою бахромою. Древко Прапора (*штандарта*) Президента України дерев'яне, верхівка древка має форму кулі з онікса.

Знак Президента України

Знак Президента України (колар) має форму орденського ланцюга, який складається з медальйона-підвіски, 6 фініф-тевих медальйонів і 12 декоративних ланок.

Сім медальйонів нагрудного знака Президента розписані вручну. На них в мініатюрі зображені золотий княжий тризуб, тризуб Володимира-Хрестителя, золотий галицький Лев (*герб Галицько-Волинського князівства*), знак «Погоні» (*герб Великого князівства Литовського, до складу якого входили*

українські землі), знак «Козак з мушкетом» (символ Гетьманщини, Української козацької держави), герб «Абданк-Сиромля» (родовий герб Богдана Хмельницького) і герб Української Народної Республіки як першої спроби утворення незалежної України в ХХ столітті.

Розписні медальйони чергуються з ювелірними: над лавровими вінками з білого золота вкладено калинове листя з жовтого золота, по якому «розсипані» гранати, що нагадують ягідки калини.

Гербова Печатка Президента України

Гербова печатка Президента України має круглу форму. У центрі — зображення малого Державного Герба України, над яким по колу написано «Президент України». Гербова печатка Президента України використовується для засвідчення підпису Президента України на грамотах, посвідченнях до президентських відзнак і почесних звань України, а також на посланнях Президента України главам інших держав.

Рукоятка президентської печатки прикрашена лазуритовою кулею, на вигляд нагадує знімок Землі з космосу. Її виготовив за тиждень київський ювелір Михайло Чебурашін.

Булава Президента України

Булава Президента України виготовлена з позолоченого срібла. Руків'я і верхівка Булави Президента України прикрашені декоративним орнаментом і оздоблені коштовним камінням.

Булава Президента України засвідчує спадкоємність багатовікових історичних традицій українського державотворення.

❁ Завдання для розумників

Вправа «Закінчи речення»

1. Шанобливе ставлення до державних символів — ...
2. Державна символіка — ...

Гра «Так чи ні»

- Гімн — це колискова пісня.
- Державні символи записані в Конституції.
- Калина — державний символ України.
- Павло Чубинський — автор тексту гімну.
- Гімн України — це пісня «Україна — це ти».
- У тризубі відображено триєдність життя.
- Прапор України жовтогарячий.

Вправа «Крісло автора»

Учні висловлюють власні міркування на запропоновані твердження:

- Чому, коли лунає гімн держави, люди підспівують і тримають руку на серці?
- Чому люди, військові зокрема, цілують державний прапор?

❁ Оселя талановитих

«Добери словечко»

Заримувати слова:

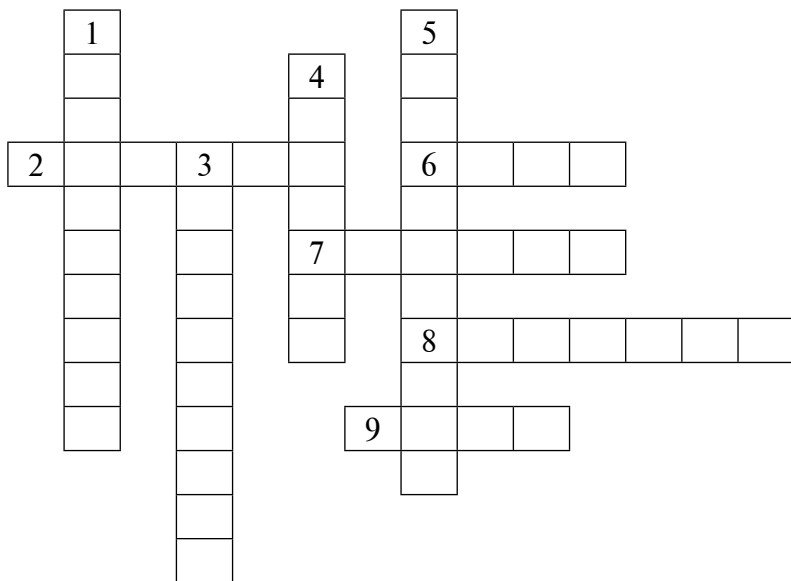
- 1) золото, блакить, прапор, майорить;
- 2) давній, славний, тризуб, герб;
- 3) величальний, гімн, надихає, звеселяє.

«Я — письменник»

Скласти казку, в якій головними героями були б Герб, Гімн і Прапор, а події відбувалися в наш час.

❁ Завдання для розумників

Розгадати кросворд.

По горизонталі:

2. Знак, що є важливою ознакою певної держави.
6. Синонім до слова прапор.
7. Інша назва герба України.
8. Держава, в якій ми живемо.
9. Урочиста пісня певної держави чи міста.

По вертикалі:

1. Прізвище автора слів гімну України.
3. Прізвище автора музики гімну України.
4. Який колір раніше використовували замість жовтого?
5. Документ, яким закріплені державні символи.

Відповіді.

По горизонталі: 2. Символ. 6. Стяг. 7. Тризуб. 8. Україна. 9. Гімн.

По вертикалі: 1. Чубинський. 3. Вербицький. 4. Золотий. 5. Конституція.

❁ Пісня – душа народу

Любїть Україну

Слова В. Сосюри

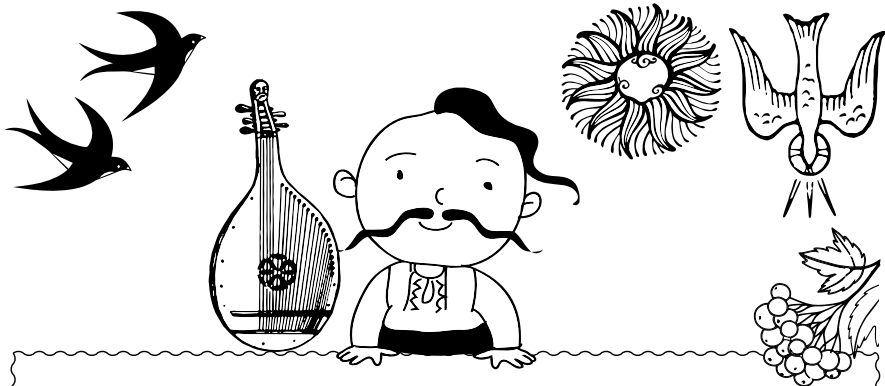
Музика М. Ведмедері

Не поспїшаючи

Лю-бїть У-краї-ну, як сон-це, лю-бїть, як
 ві-тер, і тра-ви, і во-ди, в го-ди-ну щас-
 ли-ву і в ра-дос-ті мить, Лю-бїть у го-
 ди-ну не-го-ди...

Любїть Україну, як сонце, любїть,
 Як вітер, і трави, і води,
 В годину щасливу і в радості мить,
 Любїть у годину негоди!

Любїть Україну у сні й наяву,
 Вишневу свою Україну,
 Красу її, вічно живу і нову,
 І мову її солов'їну.

У наступних випусках:

листопад — «Роль народної символіки в житті українців»;

грудень — «Традиції святкування зимових празників»;

у 2019 році:

січень — «Особливості національного вбрання»;

лютий — «Свята весняного циклу: народні традиції та обряди»;

березень — «Види та роль оберегів у житті українців»;

квітень — «Символіка традиційного українського житла»;

травень — «Самобутність народних свят літнього циклу»;

вересень — «Оригінальність національних музичних інструментів»;

жовтень — «Традиційне харчування українців».

На нашому сайті

www.vdv.net.ua

у віконці «Школа юного патріота»

розміщено відеододатки

«По долині жито, по горі блакить»

та «Гімн — музика, що хвилює»,

які є доповненням до вкладки

«Плекаємо патріотів України».

Зверніть увагу!